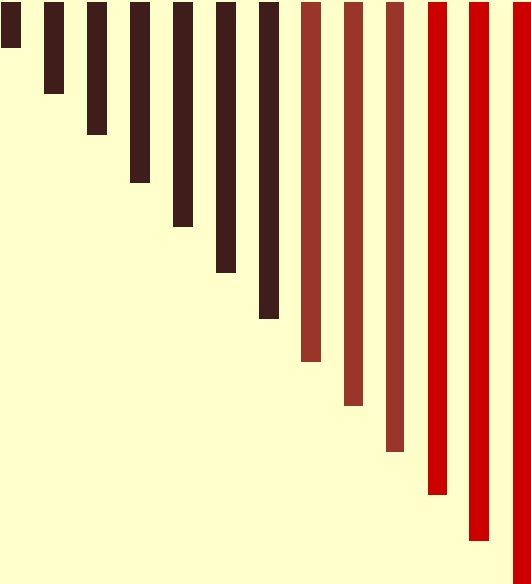

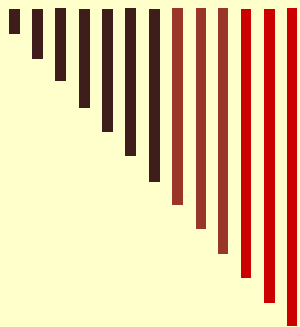
CO ZPŮSOBUJE PŘEDSUDKY ?

Pavλίna Kubešová, UČO 182803

Bára Kozelková, UČO 182651

Jiří Ruppert, UČO 182501

PŘEDSUDEK A JEHO SLOŽKY

Předsudek je negativní postoj vůči dané skupině jedinců, přičemž negativní postoj předurčuje samo členství ve skupině a vlastnosti připisované skupině se automaticky připisují jednotlivci zařazeném ve skupině.

SLOŽKY PŘEDSUDKU :

1. **KOGNITIVNÍ – STEREOTYP**
2. **EMOČNÍ – HOSTILITA**
3. **BEHAVIORÁLNÍ – Odstup, Diskriminace, Útoky**

PŮVOD PŘEDSUDKŮ

GENETICKÝ

- Odmítání geneticky odlišných druhů
- Vyskytuje se již u nižších živočichů
- Upřednostnění vlastního rodu, druhu, kmene

KULTURNÍ

- Rodina
  - Společnost
  - Média
  - Vliv učení
  - Zesilující vliv na osvojení si předsudků při současném shodném směru působení u více možných zdrojů
-

PROCES VZNIKU PŘEDSUDKŮ

Původ leží v principu SOCIÁLNÍ KOGNICE

POŽADAVEK NA POZNATELNOST OKOLNÍHO SVĚTA

TENDENCE KATEGORIZOVAT A SESKUPOVAT INFORMACE

*UTVÁŘENÍ SCHÉMAT A JEJICH POUŽÍVÁNÍ K ZAŘAZENÍ NOVÝCH
SKUTEČNOSTÍ*

ZKRATKY V USUZOVÁNÍ (HEURISTIKY)

PŘEDPOKLADY K VYTVOŘENÍ STEREOTYPU A TÍM I PŘEDSUDKU

KROKY VYTVOŘENÍ PŘEDSUDKU

SOCIÁLNÍ KATEGORIZACE

- vytvoření skupin

  - roztrídění jedinců dle určených charakteristik
    - *Př. seskupování zvířat, rostlin dle taxonomie, kategorizace lidí dle pohlaví, národnosti, etnicity,...*

  - zařazení nové informace do vytvořeného systému kategorií dle dřívější zkušenosti

  - jedinec jako člen skupiny
    - „jeho“ skupina -> in-group
    - ostatní -> out-group
-

KROKY VYTVOŘENÍ PŘEDSUDKU

PREFERENCE VLASTNÍ SKUPINY (in-group bias)

ČLENOVÉ VLASTNÍ SKUPINY (IN-GROUP)

- pozitivní postoj
- zvláštní zacházení
- pokud se „vlastní“ skupině daří, zvyšuje se pocit hrdosti na příslušnost ke skupině a identifikaci se skupinou

OSOBY MIMO VLASTNÍ SKUPINU (OUT-GROUP)

- negativní postoj
- nefér jednání

DŮVODY (H. Tajfel)

- zvyšování sebeúcty (self-esteem) identifikací se skupinou
  - nutnou podmínkou je vnímání vlastní skupiny jako lepší, nadřazené ostatním
-

KROKY VYTVOŘENÍ PŘEDSUDKU

HOMOGENITA OUT-GROUP SKUPINY

(out-group homogeneity effect)

- zvýšené vnímání členů „jiné“ skupiny jako stejnorodých
  - pocit snazší předpověditelnosti chování členů out-group

  - Quattrone a Jones (1980)
    - Pozorování rivalry studentů univerzity Princeton a Rutgers
-

KROKY VYTVOŘENÍ PŘEDSUDKU

SELHÁNÍ LOGIKY

schématické vnímání a posuzování dalších informací i argumentů

Důvody :

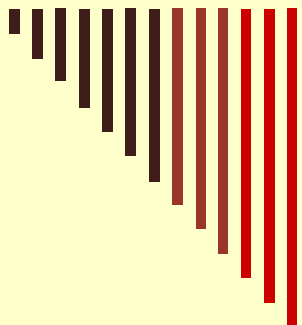
□ Emocionální umocnění

- logické argumenty nejsou efektivní vůči emocím
- do pozadí je potlačeno vnímání obvyklých mezí racionální diskuse

□ Kognitivní aspekt stanoviska

- odlišné zpracování informací týkajících se již vytvořených kognitivních schémat (atribuční chyby)
  - stereotyp posiluje každý výskyt očekávaného chování (confirmation bias)
  - osoby se silnějšími předsudky mají pevněji zažité používání stereotypů vážících se k danému předsudku
-

MOŽNOSTI REVIZE STEREOTYPNÍCH PŘESVĚDČENÍ

Weber a Rucker

- účetní model (bookkeeping m.)
  - informace je rozčleněna a každá její část modifikuje původní stereotyp
- konverzní model (conversion m.)
  - změna stereotypu pomocí působivé informace
- model dílčích typů (subtyping m.)
  - stereotypy rozdělené na podtypy nebo subkategorie jsou přizpůsobovány informací, která je vyvrací

Nejlépe na revizi stereotypních přesvědčení působí účetní model a model dílčích typů. Naopak nejhůře konverzní model – jeden argument nestačí.

JAK USUZUJEME ?

DISPOZIČNÍ vs. SITUAČNÍ USUZOVÁNÍ

(internal vs. external attributions)

- stereotypy patří do dispozičního vysvětlování
  - přiřazení dispozičních příčin – stereotypů celé skupině lidí se dá zařadit jako základní atribuční chyba (ultimate attribution error – T. Pettigrew)
  - opomíjení situačních faktorů
-

JAK USUZUJEME ?

OČEKÁVÁNÍ a PŘEKROUCENÍ (ZKRESLOVÁNÍ)

(expectations and distortions)

- chování **odpovídající** očekávanému schématu (stereotypu) **posiluje stereotyp**
  - chování **odporující** očekávanému schématu (stereotypu) **vede k překroucení významu vnímaného chování, tak aby byl ochráněn stereotyp** (perseverance effect) a zároveň **odstraněn nesoulad** mezi očekávaným a vnímaným (cognitive dissonance theory)
-

JAK USUZUJEME ?

VÍRA VE SPRAVEDLIVÝ SVĚT a OBVIŇOVÁNÍ OBĚTI

(belief in a just world and blaming the victim)

- víra ve spravedlivý svět slouží k zachování představy světa jako bezpečného místa, kde můžeme své osudy ovlivnit „správným“ chováním, tato představa má sebeochrannou funkci (defensive attribution)
  - obviňování oběti je negativním dopadem víry v to, že za dobré i špatné si můžeme sami, „ohrožující“ informaci o tom, že se někomu stalo něco zlého máme tendenci vysvětlovat tím, že si problémy nejspíše nějak způsobil sám.
-

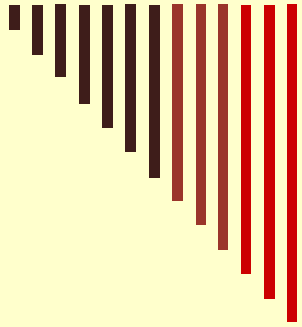

JAK USUZUJEME ?

SEBENAPLŇUJÍCÍ SE PROROCTVÍ

(self-fulfilling prophecy)

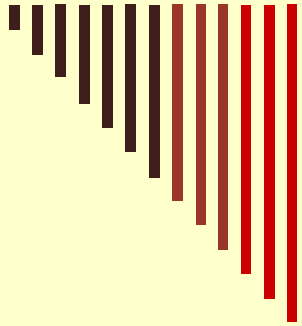
- jestliže si o druhé osobě vytvoříme úsudek, představu, chováme se v rámci této představy
  - reakce této druhé osoby odpovídá našemu chování
  - jako reakci na náš podnět obdržíme **očekávané** chování a tím se **utvrzujeme** v naší již dříve vytvořené představě
  - **na tomto principu se posilují vytvořené nebo získané předsudky**
-

TEORIE REÁLNÉHO KONFLIKTU

realistic conflict theory

- fenomén preference vlastní skupiny je ještě posílen ekonomickým, politickým a nebo statusovým soutěžením

- omezenost zdrojů -> konflikt mezi skupinami -> předsudky a diskriminace

- se změnou politické nebo hospodářské situace se mění často i předsudky (Jacobs a Landau)
  - příklad Číňané soutěžící v době zlaté horečky s anglosaskými zlatokopy jsou „krvežízniví a nelidští“, zatímco o několik let později, když vykonávají těžkou práci, jsou „spolehliví, velmi inteligentní a pracovití“

ROLE OBĚTNÍHO BERÁNKA

the scapegoat theory

- iluze, že vyčleněním vybrané skupiny ze soutěže o zdroje (viz realistic conflict theory) se vyřeší problémy zůstávající skupiny
- pro roli obětního beránka není tolik důležitá samotná soutěž, jako spíše velká frustrace
- „příležitostný“ obětní beránek – hledání, dopadení a označení viníka

---

INSTITUCIONALIZACE PŘEDSUDKU

normativní konformita (T. Pettigrew)

- normy jako důležitý faktor pro vytvoření a udržení předsudku
- normy jako forma sociálního vlivu skupiny na jedince
- identifikace se skupinou probíhá mj. i na základě přijetí norem skupiny

Větší roli ve vytváření předsudků než ekonomická konkurence, frustrace a procesy sociální kognice má konformita se společenskými normami.

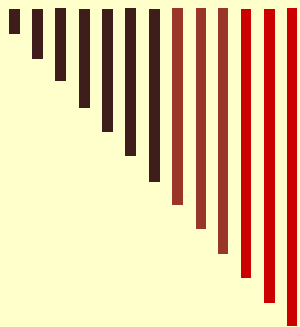
MODERNÍ PŘEDSUDKY

□ jemné předsudky

- například postoje vůči imigrantům, etnickým menšinám
- skrytější, společensky akceptovanější formy odmítání
- pozitivní diskriminace ?

□ křiklavé předsudky

- etnické čistky
  - otevřené projevy rasismu
  - popírači holokaustu
-

POUŽITÁ LITERATURA :

- Aronson, E., Wilson, T.D., Akert, R.M (2004): Social psychology. New Jersey, Prentice-Hall.
- Allport, G.W. (2004) : O povaze předsudků. Praha, PROSTOR